

Petra Neumayer: Természetes antibiotikumok

Az antibiotikumok az egész világon a leggyakrabban felírt gyógyszerek közé tartoznak. Ugyanúgy, ahogy a rák kezelésében a kemoterápiának, a reuma enyhítésében a fájdalomcsillapítók alkalmazásának, vagy éppen a különböző védőoltások használatának - az antibiotikumok alkalmazásának is vannak pártolói és ellenzői. Vannak, akik joggal hangsúlyozzák e gyógyszercsoport jótékony hatását a korábban halált okozó súlyos fertőzések leküzdésében, amelyek a penicillin felfedezésének és továbbfejlesztésének köszönhetően ma már messze nem olyan félelmetesek. Még olyan betegségekről is, mint a gyomorfekély, a gyomorrák egyes fajtái vagy a szívkoszorúér-megbetegedések, kiderült, hogy részben baktériumok okozzák, és esetleg antibiotikum-terápiával gyógyíthatók.

Mindezek ellenére még a gyógyszeres terápiát támogató orvosok és tudósok körében is egyre többen figyelmeztetnek arra, hogy az antibiotikumok túlságosan széles körű alkalmazása halálos veszélyt jelenthet az emberiségre nézve, mivel a legveszélyesebb kórokozók egyre nagyobb számban válnak ellenállóvá a gyógyszeripar termékeivel szemben. Sok, korábban viszonylag ártalmatlan szerekkel is kezelhető fertőzést ma már csak a számtalan mellékhatással rendelkező „nagyágyúkkal” lehet féken tartani. A kórházakban pedig fenyegető mértékben nő a rezisztens baktériumok száma.

Mindazonáltal lehetőség van arra, hogy (az életveszélyes állapotokat leszámítva) a fent említett gyógyszerekről, az antibiotikumokról lemondjunk, és helyette természetes anyagokkal és módszerekkel kezeljük a fertőzéseket és előzzük meg kialakulásukat.

E könyv megírásával az a célom, hogy bemutassam mindazoknak, akik tudatosan is tenni szeretnének valamit az egészségük érdekében, hogy milyen természetes, antibiotikus hatással rendelkező anyagok segítségével lehet elkerülni a vegyi úton előállított gyógyszerek túlzott használatát.

Mindez természetesen nem arra szolgál, hogy átvegye az orvosok és egészségügyi szakemberek szerepét, de segíthet a természetes terápiákban rejlő lehetőségek és előnyök megismerésében. Meg fog lepődni, kedves olvasó, mennyi különböző gyógynövényt kínál számunkra a természet kertje, amelyek az antibiotikumokhoz hasonlóan a baktériumok szaporodását gátolják, vagy éppenséggel baktériumölő hatással rendelkeznek.

Bevezető

Kevés gyógyszer van, ami olyan nagymértékben forradalmasította a modern orvostudományt, mint az antibiotikumok. Szinte véletlenszerűen az orvosok kezébe került egy gyógyszer, amely gyorsan és megbízhatóan küzdött le a bakteriális fertőzéseket. Még 60 évvel ezelőtt is a fertőzések okozták a legtöbb halálos kimenetelű megbetegedést. Sir Alexander Fleming felfedezésének, a penicillinnek köszönhetően azonban a tüdőgyulladás, a tuberkulózis (tüdőbaj), az agyhártyagyulladás, a tífusz, a vérhas vagy a vérmérgezés már nem olyan ijesztőek, mint korábban, hiszen szinte egyik napról a másikra megszabadulhatunk tőlük. Legalábbis úgy tűnt. Már nem sokkal az antibiotikum-terápia bevezetését követően azonban egyre többen hívták fel a figyelmet arra, hogy a mikroorganizmusok, amelyek közé a baktériumok is tartoznak, és amelyek ellen az újonnan felfedezett gyógyszerek olyan gyorsan hatnak, meg fogják találni a módját, hogy a rájuk leselkedő veszélyt elhárítsák. Olyan rezisztens törzsek alakultak ki, amelyek ellen az antibiotikus hatóanyagok tehetetlenek bizonyultak. Ekkor kezdődött el az a versenyfutás a legmodernebb laboratóriumokban dolgozó tudósok és az új életfeltételekhez alkalmazkodni próbáló baktériumok között, amely mind a mai napig tart. Számos tudósnak szilárd meggyőződése, hogy a legjobb úton haladunk afelé, hogy elveszítsük ezt a versenyt.

Az antibiotikus csodafegyver tömeges alkalmazása hatalmas mértékben erősíti a rezisztencia kialakulását. Elterjedőben vannak olyan halálos járványok, amelyeket antibiotikumokra rezisztens baktériumok okoznak.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a kórokozók elpusztítása nem helyettesíti a szervezet immunrendszerének működését. Az antibiotikumok gyakori használata nagymértékben felborítja a szervezet hasznos baktériumokból és mikroorganizmusokból álló természetes egyensúlyát, és ezzel megnő a fertőzésekre való érzékenység is. Ennek eredményeként különböző panaszok jelentkezhetnek az ellenálló képesség hiányától kezdve az emésztési zavarokon át gombás fertőzések kialakulásáig a bélrendszerben, a nemi szerveken és a bőrön, sőt akár a vérben és az egész szervezetben is. Az antibiotikumok hatékonyságát nagymértékben rontja a hatástalan, sőt gyakran káros szintetikus formáik meg gondolatlan használata.

Az itt felvázolt ördögi körből kiutat jelenthet, ha egyre inkább visszatérünk azokhoz az anyagokhoz, amelyeket a természet állít elő, és alkalmaz a mikroorganizmusok elleni küzdelemben. Ezeknek a természetes antibiotikumoknak általában sem rövid, sem hosszú távon nincs az immunrendszert gyengítő mellékhatásuk. Jól alkalmazhatók enyhe és közepesen súlyos fertőzések leküzdésére, és hozzájárulnak ahhoz, hogy az antibiotikumok azok maradhassanak, amire kitalálták őket: az életveszélyes fertőzések erős és hatékony ellenszerei. A természetes antibiotikumok szinte kivétel nélkül a növényvilágból származnak, amelyek ezeket az anyagokat arra fejlesztették ki, hogy saját magukat hatékonyan megvédjék a baktériumoktól, vírusoktól és gombáktól. Ezek az apró élőlények a növényeket ugyanúgy megtámadják, mint az embereket és az állatokat, mert így jutnak táplálékhoz és így tudnak szaporodni, és eközben gyakran komoly károkat okoznak a gazdaszervezetnek. Ezért a természetes anyagok gyakran nemcsak a baktériumok ellen hatékonyak (mint az orvosi gyakorlatban alkalmazott antibiotikumok), hanem a gombák és vírusok ellen is.

A legfontosabb és leghatékonyabb természetes antibiotikumok ismerete lehetővé teszi, hogy ön hatékonyan védje meg magát és gyermekeit a fertőzésekkel szemben, és ha a betegség már kialakult, akkor ezek segítségével úgy győzheti le a kórt, hogy nem kell az erős antibiotikumok gyakran jelentős mellékhatásaival számolnia. A természetes, gyengéd hatású, immunrendszert stimuláló gyógynövényeket megelőzésre is használhatjuk, és nem csak a már kialakult fertőzés kezelésére, mint a vegyi úton előállított antibiotikumokat. Így már nem kell tartanunk az esős, hideg évszakoktól, és a megfázás, mandulagyulladás, hólyaghurut vagy a gennyes bőrgyulladás magától meggyógyul. Az immunrendszer megerősödik, és a fertőzéseket nem fojtjuk el még azelőtt, hogy a szervezet saját védekezőrendszere működésbe léphetne.

A természetes antibiotikumok ma már értékes készítmények formájában is rendelkezésünkre állnak, amelyek minden gyógyszertárban vagy bioüzletben viszonylag olcsón megvásárolhatók, és könnyen alkalmazhatók. Aki azonban mélyrehatóbban szeretne ezzel a témával foglalkozni, az látni fogja, hogy nem nehéz a mikroorganizmusok ellen ható, gyógy- és teaűvekben vagy illóolajokban található hatóanyagokhoz hozzájutni és ezekkel az ellenálló képességet erősíteni. A természetes antibiotikumokat a világ minden kultúrájában évezredek óta sikeresen alkalmazzák. Annak ellenére, hogy csak az elmúlt évszázad modern kutatásai tették lehetővé, hogy ezeknek az anyagoknak a hatásmechanizmusát megértsük, a használatuk már a sok évezredek tapasztalat alapján elterjedté vált. A modern vegyipari és gyógyszeripari technológia gyakran új lehetőségeket és elkészítési módokat teremt, amely biztosítja a természetes anyagok lehető leghatékonyabb felhasználását. A kezelés gyökerei azonban mindig az évmilliók óta létező gyógynövények erejében és a gyógyítók, orvosok és sámánok évezredek, gondos természeti megfigyeléseiben rejlenek.

A penicillin felfedezése

Az antibiotikumok használata valójában egyáltalán nem olyan új keletű, mint ahogy azt a modern gyógyszerkutatók sugallják. Már több mint 4000 évvel ezelőtt Kínában bőrfertőzések kezelésére használtak egyfajta kenőcsöt, amelyet penészes szőjababból állítottak elő. Az amerikai indiánok ugyanezre a célra penészes kukoricából készítettek pasztát. Ma már tudjuk, hogy az erjesztőgombák antibiotikus hatású anyagokat állítanak elő, hogy megvédjék életterületüket más mikrobáktól. Semmi pánik, nem fogok a bronzkorig visszamenőleg orvostörténeti adatokat felsorolni, de a XIX. század közepéig mégiscsak érdemes visszamennünk, hogy megérthessük, hogyan kerülhetett sor arra, hogy Sir Alexander Fleming 1928-ban egy olyan anyagot fedezett fel, amely képes a baktériumokat elpusztítani, és ezzel egy új, forradalmi gyógyszer diadalmenetének alapjait tette le.

A kórokozó mikroorganizmusok felfedezése

Először is menjünk vissza az időben a XIX. század második feléig. Anélkül, hogy pontosan tudta volna, hogy min is alapulnak a megfigyelései, Joseph Lister angol sebész az 1867-es év környékén elkezdett egy karbolsavas fertőtlenítősprayt használni, és sok higiéniai szabályt vezetett be a műtétek során. A kollégái eleinte természetesen nem vették komolyan, mert akkoriban úgy illett, hogy egy elfoglalt és keresett sebész munkaruháján láthatóak legyenek a széles körű orvosi tevékenység nyomai. Ráadásul az orvosi eszközöket sem fertőtlenítették és sterilizálták úgy, mint manapság szokás, hanem a következő használat előtt egyszerűen csak letörölték őket. Lister azonban megfigyelte, hogy éppen a legelfoglaltabb orvosoknál, akik mit sem sejtve nem figyeltek oda a higiéniaira, fordulnak elő halálesetek műtét és szülés után. Csak hosszas meggyőzés és számos további haláleset után kezdte el a kórház, ahol Lister dolgozott, az általa kidolgozott tisztítási előírásokat alkalmazni, mivel cáfolhatatlanul bebizonyosodott, hogy nála lényegesen kevesebb volt a haláleset, mint kollégáinál. Ekkor azonban még senki sem tudott magyarázatot adni arra, hogy milyen összefüggés van a tisztaság és a műtétek és szülések utáni sikeres gyógyulás között.

Valójában Louis Pasteur és Robert Koch már régóta sejtették, hogy az akkoriban még láthatóvá nem tehető apró élőlények és a megbetegedések között lehet valami összefüggés. Ennek számos jelét összegyűjtötték, de az olyan megfigyeléseket, amelyek nem fértek bele a tudomány rendszerébe, akkor is, ahogyan ma is, nehéz volt érvényesíteni.

Edward Jenner 1800-ban beadott első himlő elleni védőoltása is azon feltételezés alapján készült, hogy vannak bizonyos kórokozók, amelyek a betegséget létrehozzák.

A tudósok már 1674 óta ismerik a mikroorganizmusokat, amikor Leeuwenhoek, holland kereskedő egy általa kifejlesztett nagyítókészülék - a világ első mikroszkópja - segítségével egy vízcseppben „apró állatkákat” figyelt meg, és ezt a felfedezését a londoni Royal Societyvel is megosztotta. Ők azonban nem tudtak mit kezdeni az információval, különös furcsaságnak tartották, és nem foglalkoztak vele tovább. Leeuwenhoek természetesen baktériumokat fedezett fel.

Talán Louis Pasteur vált a leghíresebbé a mikroszkopikus élőlényekkel, azok szaporodásával és terjedésével foglalkozó tudósok közül. Az 1822 és 1895 között élt francia biológus és kémikus bebizonyította, hogy a hús romlását és bomlását a levegőben található apró élőlények okozzák. Jelentős mértékben hozzájárult az erjedési és rothadási folyamatok megértéséhez, amelyek egyrészt hasznosak a kenyér és a tej savanyításánál, valamint az élesztős kelesztésnél, másrészt viszont felelősek a rothadásért és az erjedésért. Az orvostudomány számára azonban kétségtelenül az volt a legnagyobb felfedezése, hogy a kórokozók különböző utakon be tudnak jutni a szervezetbe, és hogy a betegségek nagy részét fertőzések okozzák.

/Részlet Petra Neumayer: Természetes antibiotikumok c. könyvéből/